

pisemce in pošlje Pavla h Gavranu. V četrtem spevu dobi Gavran list in zbira vojsko, da oslobodi Abegzado. Stara mati ga pregovarja, naj pusti Turkinjico, in pri tej priliki pové mu tudi, da je imel brata Rado, katerega so Turki kot dete ukrali, a brat je imel kakor on zlato svetinjico okrog vratú. V petem spevu pride Ramo po deklico z veselimi svati. Ali ko so šli čez goro Karaulsko, napadel jih je Gavran in oslobodil Abegzado. Minulo je leto dnij. Ko nekoč ni bilo Gavrana doma, udaril je Ramo na njegov grad Prelog, zaplenil Abegzado in ujel Gavrana, kateri je odhitel, ko je to zvedel, brez orožja za njim. Abegzada je skočila v zdvojnosti v vodo Lašvo, a Gavrana je oslobodila neka Jelica. Ramo se tudi nekaj spominja o nekem bratu, a stari njegov sluga umre, ko mu baš hoče povedati bratovo ime. Ramo pozove Gavrana na junaški mejdan (dvoboj). Ko sta se dolgo bojevala na liranjskem polju, ranil je Gavran Ramo, a ko se je onesvestil, pregledal mu je rano in pri tem zapazil zlato svetinjico na prsih — in tako spoznal brata. Objameta se in odideta na grob Abegzade, kjer sta se zavezala, da bodeta odslej živela bratovsko med seboj:

Brat će bratu ljepo pomagati,
Brat se bratu u potrebu naći.

To se pripoveduje v šestem in sedmem spevu in završuje z zahvalnico starca puščavnika, kateri hvali Boga, ker sta se brata naposled vendar upoznala.

To je kratka vsebina cele pesmi.

Kakor se precej vidi, Abegzada „Nesudjenica“ ni niti glavna oseba v pesmi, niti ni hotel pesnik opevati samo nje. Njegov namen je plemenitejši: združiti Hrvate in sicer kristijane z mohamedanci. Zgodovina pokazuje, da sedanji bosenski in hercegovinski mohamedanci niso naseljenci, nego so nekdanji prebivalci teh pokrajin, največ preostanki Bogomilov. Ker jih ni razsvetljevala luč prave vere, niso se neustrašeno uprli divjim sovražnikom, ampak premenili svojo vero, da ostanejo na svojem postevu. Jezik jim je ostal isti, običaji isti, le strast in sovraštvo sta se še podvojila, katera sta kipela že preje proti njihovim krščanskim bratom. Tako je ostalo do nedavna, ko jim je krščanska raja

postala jednaka. Res jim je bilo težko odreči se staremu gospodstvu, nu, omika tudi pri njih napreduje, začeli so se zavedati, in mnogi od njih priznavajo se za to, kar so — Hrvate. Pesnik je hotel pospešiti slogo in nam lepo predstavil sovraštvo in boje med rodnima bratoma, katera se pa naposled vendarle premeni v ljubezen. Seveda se to ne bode zgodilo, če mohamedanom naposled ne prisije prava luč sv. vere. — Ta predmet je obdelal pesnik dokaj srečno. Sicer se nam zdi marsikaj čudno in nenaravno (primer ne bodem navajal), vendar treba pomisliti, da je pesnik peval v duhu narodne pesmi, peval je tako, kakor peva narod. Doslej je popeval na takov način jedini Luka Botič, in njegovo „Pobratimstvo“ je v marsičem podobno „Nesudjenici“. Tudi on je hotel v Pobratimstvu, kakor veli Marković, napraviti most čez prepad, kateri deli hrvaški narod na dva protivna sveta. Na osnovi narodne junaške in ženske pesmi se je napravila tukaj romantična epska pesem, povse v narodni obleki. Pesnik je rabil narodni deseterec in tako bodi. To je naše. Moram reči, da se človeku prsi širijo, ko čuje oni krasni jezik: blaglasen, jedernat in okrašen. To ti je narodna pesem vpopolnjena, razširjena. Na tem temelju naj bi se razvijalo romantično umetno pesništvo!

Pesnik je vsekako jako dobro zadel, koliko v izbiranju predmeta, toliko v načinu pevanja. A ker je mlad, pričakuje hrvaški narod še mnogo od njega. Bog daj, da bi še dolgo bogatil hrvaško književnost!

Ostala nam je od lani še jedna knjiga Matice Hrvaške, katero naznanjamo sedaj čitatelju: *Plutarhovi izabrani životopisi znamenitih Grka i Rimljana. Dio prvi. Životopisi znamenitih Grka. Preveo, uvodi bilješke napisao Stjepan Senc.* — 8". Str. 296. Cena za ude „Matice Hrvatske“ 1 gld., v knjigarnah 1 gld. 50 kr. Med „prevodi grčkih i rimskih klasika“ je ta zvezek deveti. Lani je bila Matica Hrvaška izdala II. del Plutarhovich življenjepisov, letos pa I., jednak po obliki in uravnavi drugemu delu. Mnogo nimamo povedati o tem prevodu; če omenjamo, da se lahko čita, in če še opomnimo, da so posebno poučni beležki na koncu knjige, pohvalili smo to delo in označili ob jednem.

Sv.

Z n a n s t v o.

John Tyndall. Dné 4. m. m. se je ločil s sveta mož, katerega ime je daleč znano v učenem svetu. Pridobil si je slavno ime z neutrudljivo delavnostjo kot raziskovalec, pisatelj in učitelj. Ta mož je bil John Tyndall. Rojen je bil kot sin ubožnih starišev v Leighlin Brighu na Irlandskem 21. malega

srpana 1820. leta. Ko se je nekoliko izobrazil, delal je nekaj let pri merstvu in grajenju železnic. Prihranivši si nekoliko denarja, šel je leta 1848. na Nemško, da se je na vseučilišču v Marburgu pri slavnem Bunsenu učil kemije. Tukaj je pa poslušal fiziko pri prof. Knoblauchu, kar ga je nagnilo, da